

Our grandfathers' stories: In the year 1913

Sadri Hamid

Ak yul, Nr. 27, 1970, page 3.

Transcription from Arabic script Fazile Nasretidin; English translation Sabira Stahlberg.

It is Friday in Yañıpar – off homework, a free day.
No need to go to school – what a joy today.
Everywhere you look there are snow drifts – long, high, narrow hills.
Behind our barn – I have not forgotten everything.
Boys have gathered there to toboggan
and nobody is late.
Around twenty-five boys,
in some hands: sheet-metal pieces
to sit and glide on – to join in.
Some have toboggans, sleds – sliding downhill.
Shouting and yelling – all together are making noise.
There is no bigger fun here [in the village] – excitedly to go downhill.
Even the cold does not stop them,
small boys are like that.
Hands of some of them are bare – the poorer boys'.
Also Kulik's Hasän is there – no lie, really true.
He has made a round *chuman**,
of cow manure and water.
Frozen in a sieve grid base – really well done.
The bottom shines like ice – just like a bird,
he overtakes all – upsetting the others' enjoyment.
Sibat's grandchildren are here, too – their sleighs are made of elm.
Badas's boys have also come – *chumans** hanging from hands.
Among the boys is Kulik's Abbas – everyone is staring at him.
He is skiing downhill – he is maybe tall one *arshin***.
He has himself made them of wood – how did he managed to get them on?
Boldly he slides down, boys begin chasing him.
Hösäyen and the Abdilhaks are also there,
enthusiastic to toboggan.
They have brought a bigger sledge – they always use the same.
It can carry ten boys – what else could be as much fun?
Together they go downhill,
sweating when pulling [the sledge] uphill.
In such manner the day passes gliding – some boys' trousers are worn through
when in gliding on bums only – in the evening their mothers run after them:
"There is a hole in your trouser bottom", they say.
"How can I patch it up, now?" they ask.
It was like this when I was young – a boy comradeship time.
Writing this I became emotional – not one of them is there anymore.

*chuman – a slider made of manure and water which has frozen in a sieve bottom

**arshin – older length measure, around 70–80 cm

Babaylarımız yazıp kaldırgannar: 1913 nçe yıllarda

Sadri Hamid

“Ak yul”, san 27, 1970, bit 3
Arəp hareflärennän transkripsiyä Fazile Nasretdin

Berençe rät: original versiyä latin hareflärennä
İtalik: hazerge tel latin hareflärennä

*

Yañı parda comga kön – sabaklardan tınma kön.
Yañı parda comakön – sabaklardan tınma kön.

Mäktäbkä barırğa tögöl – nindi şadlık böğön.
Mäktäpkä barırğa tügel – nindi şatlık bügen.

Kaya bakma kar taular – ozon biyek tar taular.
Kaya bakma kar taular – ozın biyek tar taular.

Bezneñ indir artında – onotmadım barsında.
Bezneñ indir artında – onıtmadım barısın da.

Şuırğa/şuıvırğa ciyılğanlar şonda,
Şuırğa/şuurga ciyılğannar şunda,
 bersedä kalmagan soñga.
berse dä kalmagan soñga.

Yigerme bişläp malaylar,
Yegerme bişläp malaylar,
 kaylarnıñ kolında/kulında kalaylar,
kayberäüläreneñ kulında kalaylar,
 otırıp/utırıp şuır öçön – arada bolır/bulır öçön.
utırıp şuır öçen – arada bulır öçen.

Kaylarda saloska, çanalar – taudan şuıp çabalar.
Kayberäüldä sänäskä, çanalar – taudan şuıp çabalar.

Kıçkırıpda ulaşıp – cıynau bergä dulaşıp.
Kıçkırıp ta ulaşıp – cıynau bergä dulaşıp.

Yokdır/yukdır anda nidä kızık — şuırğa kitkänlär kızıp.
Yuktr anda ni dä kızık – şuırğa kitkännär kızıp.

Öşösälärdä poşonmılar
Öşesälär dä poşınmıylar
 yäş malaylar şondılar/şundılar.
yäş malaylar şundiylar.

Kolları/kulları galiş kaylarnıñ – yarlırak malaylarnıñ.
Kulları yalangaç kayberäüläreneñ – yarlırak malaylarnıñ.

Kulik Hasända şonda/şunda – yalğan tögöl çında.
Kulik Hasän dä şunda – yalğan tügel çın da.

Eşlägän tügäräk çoman/çuman*,
Eşlägän tügäräk çuman*,
 sir/ser tizäge häm sudan.
sıyr tizäge häm sudan.

İläk töböñ tuñdırıp – şondi/şundi yahşı uñdırıp
İläk töben tuñdırıp –şundi yahşı uñdırıp

Stories ■ Hikayälär ■ Хикәяләр

Töbe yaltırı boz kebek – äytersen ber koş kebek,
Töbe yaltırıy boz kebek – äyterseñ ber koş kebek,
hämmäsen ozıp/uzıp kitär – käyeflärne bozop kitär.
hämmäsen uzıp kitär – käyeflärne bozıp kitär.
Sibat nuklarıda arada – saloskaları karama.
Sibat onıkları da arada – sänäskäläre karama.
Badas ullarıda kilgän – kollarına/kullarına çoman/çuman elgän.
Badas ulları da kilgän – kullarına çuman elgän.
Arada Kulik Gabbäse – bagalar anı hämmäse.
Arada Kulik Abbäse – bagalar anı hämmäse.
Çangalar belän şu'ui – ber arşin** bardır buyı.
Çağılar belän şu'ui – ber arşin** bardır buyı.
Ağaçdan üze yasagan – niçek menep basalğan?
Ağaçtan üze yasagan – niçek menep basalğan?
Korkmiça/kurkmiça töşär şui, malaylar kitär kuıp.
Kurkmiça töşär şui, malaylar kitär kuıp.
Hösäyen, Gabdilhaklarda şonda/şunda,
Hösäyen, Abdulhaklarda şunda,
şuirga kızgannar çında.
şuirga kızgannar çın da.
Kitergänlär zor/zur çana – alarda haman şol çana.
Kitergännär zur çana – alarda haman şul çana.
Siyarlık on/un malayda – andi kızık bar kayda?
Siyarlık un malay da – andıy kızık bar kayda?
Cinau otırıp/utırıp töşärlär,
Cıynau utırıp töşärlär,
tartkanda tirläp peşärlär.
tartkanda tirläp peşärlär.
Şolai şuip kön ozar/uzar – kaylarınıñ iştanı tozar/tuzar.
Şulay şuip kön uzar – kayberäüläreneñ iştanı tuzar.
Artları belän şuip – anaları kiçen yörör kuıp.
Artları belän şuip – anaları kiçen yörer kuıp.
“İştan töböñ tişek” diyep.
“İştan töbeñ tişek” diyep.
“Äle yamim niçek?” diyep.
“Äle yamıym niçek?” diyep.
Şolai ide yäş çaklar – malaylarga ibdäş çaklar.
Şulay ide yäş çaklar – malaylarga iptäş çaklar.
Yarsulandım yazganda – bersedä yok dip anda.
Yarsulandım yazganda – berse dä yuk dip anda.

* çuman – sıyır tizäge häm sudan iläk töben tuñdırıp yasalğan aslık (slyayder)

** arşin – boringı ozınlıknı ülçäü berdämlege, yaqınça 70–80 cm

Бабайларыбыз язып калдырганнар: 1913 нче елларда

Садрн Хәмид

«Ак юл» сан 27, 1970, бит 3

Гарәп хәрәфләреннән транскрипция Фазилә Насретдин

Беренче рәт: оригиналь версия кирилл хәрәфләрендә

Италик: хәзерге тел кирилл хәрәфләрендә

*

Яңы парда җомга көн – сабаклардан тынма көн.

Яңыпарда җомгакөн – сабаклардан тынма көн.

Мәктәбкә барырга төгөл – нинди шадлык бөгөн.

Мәктәпкә барырга түгел – нинди шатлык бүген.

Кая бакма кар таулар – озон биек тар таулар.

Кая бакма кар таулар – озын биек тар таулар.

Безнең ыңдыр артында – онотмадым барсында.

Безнең ыңдыр артында – онытмадым барысында.

Шуырга жиылганнар шонда,

Шуырга жыелганнар шунда,

берсе дә калмаган соңга.

Берседә калмаган соңга.

Йигерме бишләп малайлар,

Егерме бишләп малайлар,

кайларның колында/кулында калайлар,

кайберәүләренең кулында калайлар,

отырып/утырып шуыр өчөн – арада болыр/булыр өчөн.

Утырып шуыр өчөн – арада булыр өчөн.

Кайларда салоска, чаналар – таудан шуып чабалар.

Кайберәүләрдә сәнәскә, чаналар – таудан шуып чабалар.

Кычкырыбда – улашып – җинау бергә дулашып.

Кычкырыпта улашып – җыйнау бергә дулашып.

Йокдыр/юкдыр анда нидә кызык – шуырга киткәнләр кызып.

Юктыр анда нидә кызык – шуырга киткәннәр кызып.

Өшөсәләр дә пошонмилар,

Өшөсәләрдә пошынмыйлар,

яшь малайлар шондилар/шундилар.

Яшь малайлар шундыйлар.

Коллары/куллары галиш кайларның – ярлырак малайларның.

Куллары ялангач кайберәүләренең – ярлырак малайларның.

Кулик Хасәндә шонда – ялган төгөл чында.

Кулик Хасәндә шунда – ялган түгел чында.

Эшлэгән түгәрәк чоман/чуман*,

Эшлэгән түгәрәк чуман*,

сир/сер тизәгә нәм судан

сыер тизәгә нәм судан

Илэк төбөн туңдырып – шонди яхшы уңдырып.

Илэк төбөн туңдырып – шундый яхшы уңдырып.

Stories ■ Hikayälär ■ Хикәяләр

Төбө ялтыри боз кебек – әйтерсен бер кош кебек,
Төбө ялтырый боз кебек – әйтерсең бер кош кебек,
һәммәсен озып/узып китәр – кәефләрне бозоп китәр.
Һәммәсен узып китәр – кәефләрне бозып китәр.

Сибат нуклары да арада – салоскалары карама.
Сибат оныкларыда арада – сәнәскәләре карама.

Бадас улларыда килгән – колларына/кулларына чоман элгән.
Бадас улларыда килгән – кулларына чуман элгән.

Арада Кулик Габбасы – багалар аны һәммәсе.
Арада Кулик Габбасы – багалар аны һәммәсе.

Чаңгалар белән шууы – бер аршин** бардыр бую.
Чаңгылары белән шууы – бер аршин** бардыр бую.

Агачдан үзе ясаган – ничек менеп басалган?
Агачтан үзе ясаган – ничек менеп басалган?

Коркмича/куркмича төшәр шуып, малайлар китәр куып.
Куркмыйча төшәр шуып, малайлар китәр куып.

Хөсәен, Габдулхакларда шонда,
Хөсәен, Габдулхаклар да шунда,
шуырга кызганнар чында.
шуырга кызганнар чында.

Китергәнләр зор/зур чана – аларда һаман шол/шул чана.
Китергәннәр зур чана – аларда һаман шул чана.

Сиярлык он/ун малайда – анди кызык бар кайда?
Сыярлык ун малайда – андый кызык бар кайда?

Жңинау отырып/утырып төшәләр,
Жңйнау утырып төшәләр,
тартканда тирләп пешәләр.
тартканда тирләп пешәләр.

Шолай шуып көн озар/узар – кайларның ыштаны тозар/тузар.
Шулай шуып көн узар – кайберәүләрнең ыштаны тозар.

Артлары белән шуып – аналары кичен йөрөр куыб.
Артлары белән шуып – аналары кичен йөрер куып.

«Ыштан төбөң тишек» диеп.
«Ыштан төбөң/төбең тишек» диеп.

«Әле ямим ничек?» диеп.
«Әле ямыйм ничек?» диеп.

Шолай иде яшь чаклар – малайларга ибдәш чаклар.
Шулай иде яшь чаклар – малайларга иптәш чаклар.

Ярсуландым язганда – берседә йок/юк дип анда.
Ярсуландым (күңелемташты) язганда – берседә юк дип анда.

*чуман – сыер тизәге һәм судан иләк төбөн туңдырып ясалган аслык (слайдер)

** аршин – борынғы озынлыкны үлчәү бердәмлеге, якинча 70–80 см